

FM: Augsto inflāciju maijā uztur pārtikas un komunālo pakalpojumu cenu pieaugums

Publicēts: 11.06.2019.

Centrālās statistikas pārvaldes dati par patēriņa cenu izmaiņām liecina, ka 2019. gada maijā, salīdzinot ar aprīli, patēriņa cenas palielinājās par 0,2%, līdz ar to gada inflācija sasniedza 3,3% salīdzinājumā ar 2018. gada maiju. Gada inflācija maijā ir tikai par 0,1 procentpunktu zemāka nekā iepriekšējā mēnesī, tādējādi var secināt, ka patēriņa cenu kāpums šā gada pavasara mēnešos bija straujākais pēdējo divu gadu laikā. Tajā pašā laikā jāatzīmē, ka patēriņa cenu kāpuma paātrinājums šajos mēnešos bija iepriekš prognozēts un nebija pārsteigums. Sagaidāms, ka inflācija tuvo 3% gada griezumā būs arī turpmākajos šī gada mēnešos, tomēr gada otrajā pusē pakāpeniski mazināsies un gada vidējā inflācija tomēr būs nedaudz zem trim procentiem.

Atšķirībā no iepriekšējiem šā gada mēnešiem, kad lielāko devumu patēriņa cenu pieaugumā nodrošināja ar mājokļa uzturēšanu saistīto preču un pakalpojumu cenu kāpums, it īpaši komunālajiem pakalpojumiem, maijā pārliecinoši lielāko devumu inflācijā nodrošināja pārtikas cenu pieaugums. Lai arī maijā pārtikas cenu kāpums 4,5% apmērā gada griezumā nav lielākais starp precēm un pakalpojumiem, citām precēm un pakalpojumiem cenu kāpums bija augstāks, piemēram, dabasgāzei, elektroenerģijai un degvielai. Tomēr, ņemot vērā, ka pārtikas preces mājāsaimniecību patēriņa grozā veido ievērojamu īpatsvaru jeb 20,9%, tad tas arī noteica būtisku ieguldījumu patēriņa cenu pieaugumā. Kopumā, pārtikas cenu izmaiņas maijā izskaidro 0,9 procentpunktus no gada inflācijas maijā.

Noderīga ziņa? Padalies!

Pārtikas cenu kāpums fiksēts lielākai daļai pārtikas produktu (gaļai, zivīm, eļļām), tomēr noteicošo ietekmi nodrošināja cenu kāpums maizei un graudaugiem, kā arī svaigiem dārzeņiem, it īpaši kartupeļiem. Maizes un graudaugu cenu kāpumu par 7,6% salīdzinājumā ar pērnā gada maiju lielā mērā izskaidro nelabvēlīgie (sausie) laika apstākļi pērnā gada vasarā gan Latvijā, gan arī citās Eiropas valstīs, kas negatīvi ietekmēja graudaugu ražas apjomu un piedāvājumu tirgū, paaugstinot to cenas. Savukārt, kartupeļu sadārdzinājumu par 54,8% gada laikā var skaidrot ar sezonālajiem efektiem. Parasti, importēto kartupeļu jaunā raža vietējos veikalos paradās jūnijā, kas ražas sezonas sākumā ir tradicionāli dārgāki. Taču šogad bija izņēmums un jaunās ražas kartupeļus varēja iegādāties jau maijā. To apliecina gan vēsturiskie dati, gan arī tas, ka kartupeļu cena, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, ievērojami pieauga (+14,8%). Tas nozīmē, ka nākamajos mēnešos dārzeņu cenu sezonālās ietekmes efektam jāsamazinās.

Maijā būtisks cenu pieaugums fiksēts arī komunālajiem pakalpojumiem. Piemēram, gāze bija par 19,9% dārgāka nekā pirms gada. Tik strauju cenu palielinājumu ietekmēja divi faktori. Pirmkārt, kopš 2019. gada 1. janvāra ir stājušies spēkā jaunie divpakāpju dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifi, ieviešot fiksētu maksu par pieslēgumu atbilstoši pieslēguma atļautajai slodzei neatkarīgi no dabasgāzes patēriņa apjoma. Otrkārt, gāzes cenu ietekmēja arī pērnā gada straujais naftas cenu pieaugums pasaulē.

Jūtamī sadārdzinājās arī pārējie ar mājokli saistītie uzturēšanas pakalpojumi. Piemēram, atkritumu savākšana bija par 16,1% dārgāka nekā pērnā gada maijā, ko, sākot ar šā gada 1. janvāri ietekmēja palielinātās nodokļa likmes par atkritumu apglabāšanu. Savukārt ūdensapgādes pakalpojumu cenu kāpumu par 14,1% ietekmēja augstāki SIA "Rīgas ūdens" ūdenssaimniecības

pakalpojumu tarifi, kuri stājās spēkā no 2018. gada 1. jūnija. Ņemot vērā bāzes efektu, paaugstinošā ietekme uz inflāciju no ūdensapgādes tarifu kāpuma beigsies jau nākamajā mēnesī.

Paaugstinošu ietekmi uz patēriņa cenām atstāja arī alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu cenu pieaugums attiecīgi par 4,6% un 6,2%, salīdzinot ar iepriekšējā gada maiju. Lielā mērā pieaugumu noteica akcīzes nodokļa likmes celšana šā gada martā alkoholam un pērnā gada jūlijā cigaretēm.

Pārējie patēriņa cenas paaugstinoši faktori galvenokārt ir saistīti ar pakalpojumu cenu pieaugumu. Piemēram, restorānu un viesnīcu pakalpojumu cenas gada laikā pieauga par 4,7%. Par 11,8% pieauga sākumskolas izglītības pakalpojumu cenas, bet atpūtas un kultūras, kā arī veselības pakalpojumu cenas pieauga attiecīgi par 3,2% un 1,8%. Cenu kāpumu augstākminētajos pakalpojumos lielā mērā nosaka gan augošā darba samaksa šajās nozarēs, gan arī administratīvo pakalpojumu (ūdens, elektroenerģija, gāze, atkritumu izvešana) cenu pieaugums.

 [Pieteikties jaunumu saņemšanai e-pastā](#)

Vairāk par šo tēmu

[FM: Jūlijā Latvijā atgriežas inflācija](#)

10/08/2020

[FM: Straujā degvielas cenu krituma dēļ maijā fiksēta deflācija](#)

08/06/2020

[FM: Patēriņa cenas aprīlī palika nemainīgas](#)

05/06/2020

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-augsto-inflaciju-maija-uztur-partikas-un-komunalo-pakalpojumu-cenu-pieaugums>